

Pracownia badawcza psycholingwistyki rozwojowej

Ewa Haman & Grzegorz Krajewski

Czym zajmuje się psycholingwistyka rozwojowa?

- Rozwój języka: kiedy się zaczyna, jak przebiega i czy kiedyś się kończy?
- Od jakich czynników wewnętrznych i zewnętrznych zależy?
- Jak wspólne oddziaływanie czynników biologicznych i środowiskowych ukierunkowuje rozwój języka?
- Czy język naturalny jest właściwy wyłącznie gatunkowi ludzkiemu?

Dużo ogólnych pytań...

Wielkie debaty

- Chomsky vs Skinner 1957
- Piaget vs Chomsky 1980
- Pinker vs Tomasello 1993

... trochę szczegółowych odpowiedzi

- Czego płód uczy się o dźwiękach mowy
- Jak noworodek / niemowlę przetwarza dźwięki mowy
- Kiedy zaczyna rozróżniać języki
- Jak wykorzystuje umiejętności wychwytywania powtarzających się w otoczeniu wzorców do uczenia się języka
- Kiedy zaczyna naśladować zachowania innych ludzi
- Kiedy i jak zaczyna rozpoznawać intencje
- Od kiedy i jak przypisuje znaczenia ciągom dźwięków
- Jak tworzy wypowiedzi wielowyrazowe
- Jak odmienia wyrazy

Co nas interesuje?

- Rozwój słownika
- Rozwój gramatyki
- Typowy i zaburzony rozwój językowy →
Narzędzia do pomiaru rozwoju językowego

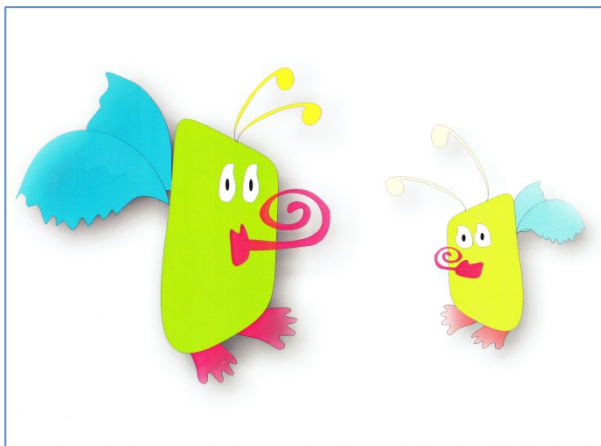
Rozwój słownika

- Kiedy dzieci zaczynają wypowiadać pierwsze słowa?
- Jak szybko i jak dużo słów się uczą?
- Jakie to ma znaczenie dla rozwoju innych podsystemów języka?
- Jak dzieci przetwarzają wyrazy proste (*krowa*) i pochodne (*krowiak*)
- **Jak dzieci uczą się konstruować słowa?**
- Jak rozwija się słownik dzieci dwujęzycznych?
- Na czym polegają różnice międzyjęzykowe w rozwoju leksykalnym?

NEOLOGIZMY

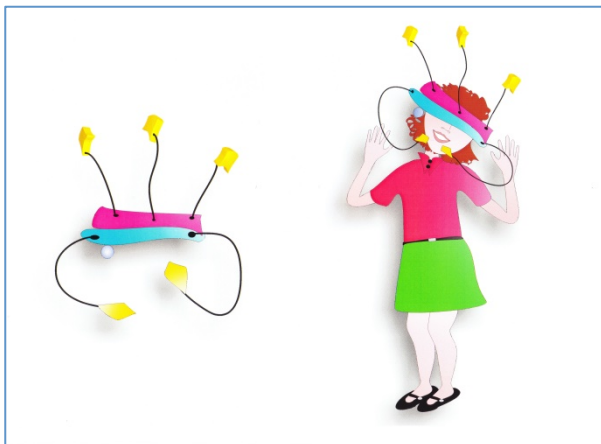
To jest zalon. A tutaj jest drugi, ale ten zalon jest inny – to jest dziecko.

Jak byś go nazwał, żeby było wiadomo, że ten zalon jest dzieckiem?

To jest coś specjalnego, czym można łagować. Każdy może tego użyć, żeby łagować.

Jak byś to nazwał, żeby było wiadomo, że tym się łaguje?

To jest specjalna czapka zrobiona z trawy.

Jak byś ją nazwał, żeby było wiadomo, że ta czapka jest z trawy?

Międzyjęzykowe Zadania Leksykalne CLT

- www.psychologia.pl/clt

About CLT

CLTs are picture-choice and picture naming tasks. CLTs comprise four parts: comprehension and production of nouns and verbs. For cross-linguistic comparison CLT is not translated, but constructed for each language according to a set of rules based on each word's semantics, age of acquisition, and phonological and grammatical complexity. CLTs may be used in [research](#) with monolingual and bilingual participants in preschool age.

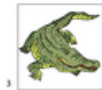

Word production: VERBS
Cross-linguistic Lexical Task
designed by COST IS0804 WG3
Polish version

Nazywanie: CZASOWNIKI
Międzyjęzykowe zadania leksykalne
opracowane przez COST IS0804 WG3
Wersja polska

Noun
production

Noun
comprehension

Verb
production

Verb
comprehension

Computer
version

Polish CLTs
frontpage

AoA

Łuniewska et al. (2016)
25 języków

Behav Res

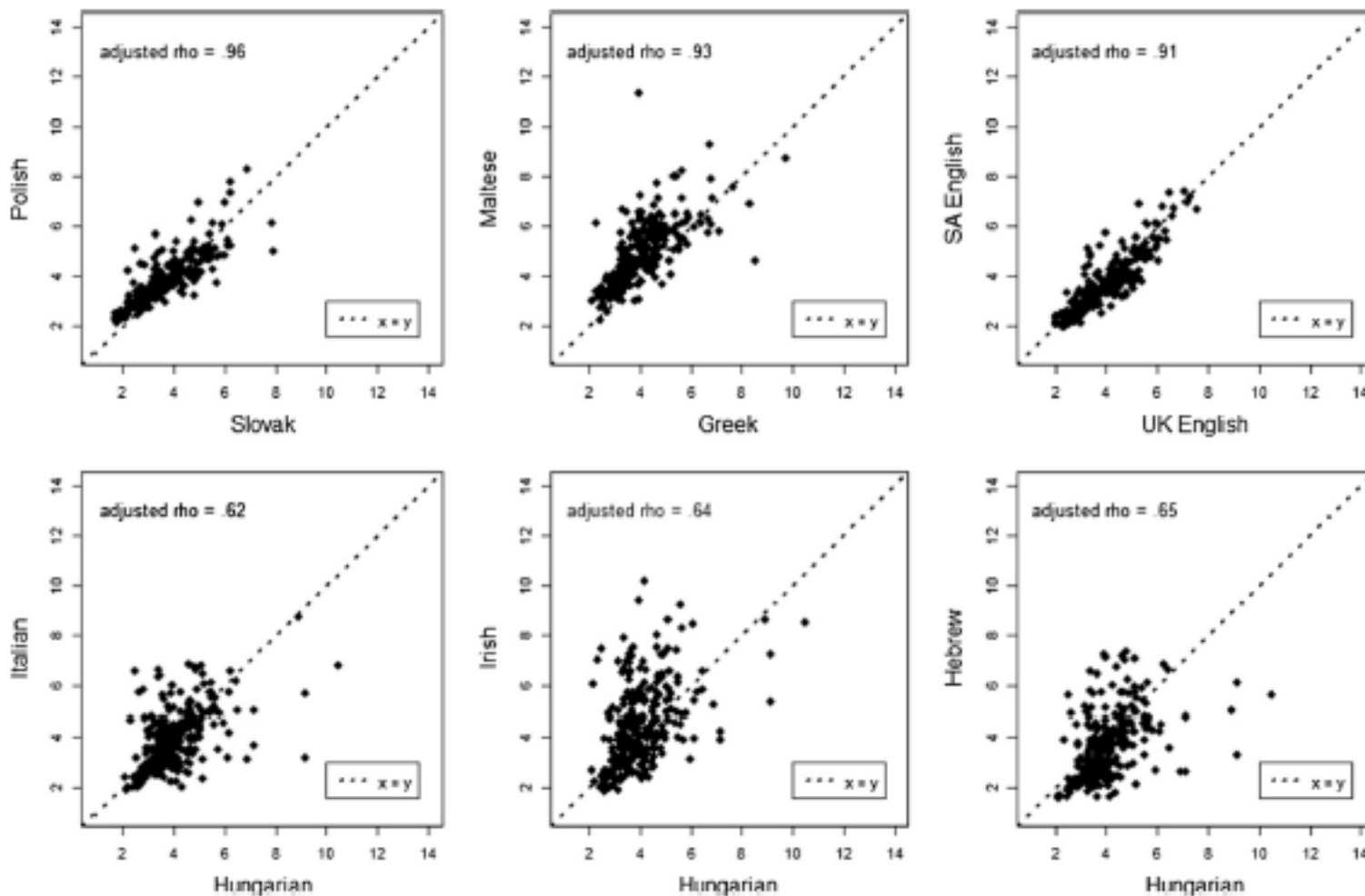

Fig. 1 Highest (upper row) and lowest (lower row) correlations in language pairs

Narzędzia do pomiaru rozwoju językowego

- IRMiK → duży zbiór danych, generowanie nowych pomysłów na analizy
- TRJ → duży zbiór danych, kodowanie i generowanie nowych pomysłów na analizy
- TRJ_TT

OTSR

TPP

IRMiK

TRJ

Narzędzia, to też efekt mozolnej drogi...

Do czego tych narzędzi można używać?

- Analizy istniejących danych
- Nowe pomysły na badania
 - Dzieci o typowym rozwoju
 - Dzieci z SLI

Współpraca międzynarodowa

- COST IS0804 Bi-SLI
- LUCiD

W ramach pracowni będzie można

nabywać doświadczenie w:

- Projektowaniu badań eksperymentalnych
- Projektowaniu i modyfikowaniu narzędzi
- Prowadzeniu analiz danych korpusowych
- Kodowaniu istniejących danych
- Przeprowadzaniu badań z udziałem rodziców i/lub dzieci
- X.....
- IRMiK app
METVOC
- Gęste korpusy dzieci polskich (CHILDES)
- TRJ – kodowanie błędów w zadaniu powtarzania zdań
- Pilotaż różnych procedur dla METVOCa
- Word imaginability

W ramach pracowni będzie można

nabywać doświadczenie w:

- IRMiK
 - Analiza ze względu na SES i kategorie słów
 - Nowa wersja (adaptatywna)
→ współpraca z LUCiDem
- TRJ
 - Kodowanie typów błędów w podteście nazywania
 - i podteście powtarzania zdań
- INNE
 - Transkrypcja danych narracyjnych (CHILDES)
 - Analiza korpusów (CHILDES)
→ swobodny? szyk zdania

Zaplanować i przeprowadzić badanie eksperymentalne

- Badanie przetwarzania form przypadków (np. celownik) z wykorzystaniem zadania decyzji leksykalnej

**W ramach pracowni będzie można:
realizować własną pracę magisterską**

**Korzystając z istniejących
danych**

**Projektując własne badanie
(także wykorzystujące
istniejące narzędzia)**